2025/1179

16.6.2025

DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2025/1179

ze dne 4. června 2025

o hlavních zásadách prvořadosti účinného využívání vody

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 této smlouvy,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Kvůli neudržitelným způsobům hospodaření s vodou, znečištění a rostoucí poptávce se kvalita a množství vody, jakož i stav vodních ekosystémů v Unii nezlepšují takovým tempem, jakým by měly. Změna klimatu a úbytek biologické rozmanitosti tento trend prohlubují. Omezená dostupnost vody stále více ovlivňuje společnost a hospodářství. V této souvislosti se zvýšení účinnosti využívání vody stává naprostou nezbytností.

(2) Zpráva Komise Radě a Evropskému parlamentu ([1]), která představuje pokrok v provádění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ([2]) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES ([3]), potvrzuje, že většina členských států vnímá nedostatek vody jako rostoucí problém. Nedostatek vody se projevuje přibližně na 34 % území Unie a v jednom roce během nejméně jednoho ročního období postihne přibližně 40 % obyvatel Unie ([4]). Nedostatek vody je způsoben jejím nadměrným využíváním v kombinaci s dopady změny klimatu ([5]). Evropský parlament vyzval k přijetí opatření k řešení těchto otázek ([6]).

(3) Sucha postihují každoročně v průměru 4 % území Unie. V jižní a jihozápadní Evropě by se při scénáři zvýšení teploty o 3 °C mohl snížit průtok řek v letním období až o 40 %. V posledních desetiletích se počet a intenzita such v Evropě zvýšily. Například velké sucho a horko v roce 2022 způsobily hospodářské ztráty v odhadované výši 40 miliard EUR, přičemž největší ztráty byly zaznamenány v Itálii, Španělsku a Francii ([7]).

(4) Očekává se, že probíhající změna klimatu tento problém ještě zhorší, protože se zvyšují dopady a frekvence sucha. Kombinovaný dopad strukturální nadměrné spotřeby a zvýšeného rizika dlouhotrvajícího sucha představuje riziko pro zabezpečení dodávek vody, zásobování pitnou vodou, zemědělství, vnitrozemskou lodní dopravu, cestovní ruch a dodávky energie ([8]). Nedostatek vody ve všech odvětvích a ztráty v zemědělské produkci v důsledku kombinace horka a sucha patří mezi hlavní klíčová rizika vyplývající ze změny klimatu v Evropě ([9]).

([1]) Zpráva Komise Radě a Evropskému parlamentu o provádění rámcové směrnice o vodě (2000/60/ES) a směrnice o povodních (2007/60/ES), Třetí plány povodí, Druhé plány pro zvládání povodňových rizik (COM(2025) 2 final).
([2]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Úř. věst. L 327, 22.12.2000, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj).
([3]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES ze dne 23. října 2007 o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik (Úř. věst. L 288, 6.11.2007, s. 27, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2007/60/oj).
([4]) Viz dokument EEA Water Scarcity Conditions in Europe (Nedostatek vody v Evropě), k dispozici zde. Má se za to, že ukazatel WEI+ pro vodní zdroje vyšší než 20 % naznačuje situaci nedostatku vody.
([5]) EEA, Water Resources Across Europe (Vodní zdroje v Evropě), 2021, k dispozici zde.
([6]) Usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. května 2025 o Evropské strategii pro vodohospodářskou odolnost (2024/2104(INI)).
([7]) European Climate Risk Assessment (Posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě), zpráva EEA 01/2024, strana 209 s dalšími odkazy.
([8]) European Climate Risk Assessment (Posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě, 2024), kapitola 5 a kapitola 11, která obsahuje také další informace o očekávaném nárůstu dlouhodobých such (včetně „megasuch“) v Evropě.
([9]) Mezivládní panel pro změnu klimatu, šestá hodnotící zpráva. https://www.ipcc.ch/assessment-report/ar6/

(5) Odběry sladké vody za rok se mezi lety 2000 a 2022 snížily o 19 % ([10]) (s určitými geografickými rozdíly), avšak očekává se, že odběry sladké vody na obyvatele opět vzrostou. Důvodem jsou tyto skutečnosti: i) pokrok v oblasti účinného využívání vody v odvětvích s největší spotřebou, jako je energetika a zemědělství, včetně bioenergetiky, je nedostatečný; ii) průmyslová a digitální transformace vyžadují více sladké vody a iii) špatné hospodaření, znečištění a změna klimatu zvyšují tlak na dostupnost čisté sladké vody pro socioekonomické účely. To poškozuje ekologické průtoky nezbytné pro ochranu vodního ekosystému a konkurenceschopnost hospodářství Unie, které potřebuje čistou sladkou vodu stejně jako čistou energii.

(6) Evropská centrální banka odhaduje, že až 60 % aktuálně existujících úvěrových rizik v eurozóně by mohlo být do určité míry vystaveno dopadům nedostatku vody a teplotního stresu a 20 % dopadům povodní ([11]). Navíc s tím, jak se prohlubují klimatická rizika související s vodou, by se mohla zvětšit mezera v pojistné ochraně ([12]), což by ztížilo hospodářské oživení po událostech souvisejících s vodou, jako jsou sucha nebo povodně.

(7) Investice do účinného využívání vody přispějí k zajištění dostatečného množství vody pro klíčová hospodářská odvětví, která jsou rozhodující pro strategickou autonomii Unie, a mají tedy potenciál zvýšit konkurenceschopnost, jak je uvedeno v Dohodě o čistém průmyslu ([13]). Využití potenciálu úspor vody přinese také obchodní příležitosti a úspory nákladů pro spotřebitele. Průmysl Unie je již nyní světovou špičkou ve vývoji vodohospodářských technologií.

(8) Kompas konkurenceschopnosti z roku 2025 ([14]) vyzývá členské státy, aby řešily rostoucí nedostatek vody zlepšením vodohospodářských postupů a infrastruktury, zvýšením účinnosti hospodaření s vodou a podporou udržitelného využívání vody. Společné sdělení o Strategii unie připravenosti ([15]) zdůrazňuje potřebu posílit v celé Unii přístup ke kritickým zdrojům, jako je voda, například pro reakci na mimořádné události a katastrofy.

(9) Vzájemná závislost mezi vodními a energetickými zdroji je rozhodujícím faktorem pro zajištění bezpečnosti a odolnosti vodních a energetických systémů Unie.

(10) Unie je povinna jednat v oblasti účinného využívání vody na základě evropských a mezinárodních pravidel, jako je Úmluva Organizace spojených národů o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer podepsaná 17. března 1992 v Helsinkách, článek 7 Pařížské dohody podepsané 12. prosince 2015 v Paříži a článek 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ([16]), jakož i na základě závazků Evropské unie v rámci Akčního programu OSN pro vodu ([17]). Úkol 6.4 v rámci cílů udržitelného rozvoje OSN rovněž zavazuje smluvní strany, aby již do roku 2030 výrazně zvýšily účinnost využívání vody ve všech odvětvích.

([10]) EEA (2024), Water abstraction by source and economic sector in Europe (Odběr vody podle zdrojů a hospodářských odvětví v Evropě), k dispozici zde: https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/water-abstraction-by-source-and.

([11]) Evropská centrální banka, Climate-related risks to financial stability (Rizika pro finanční stabilitu související s klimatem), graf B.2?

([12]) Evropská centrální banka, The Climate Insurance Protection Gap (Mezera v pojistné ochraně proti klimatickým rizikům), na základě údajů orgánu EIOPA, k dispozici zde.

([13]) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Sdělení o Dohodě o čistém průmyslu: společný plán konkurenceschopnosti a dekarbonizace (COM(2025) 85 final).

([14]) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Kompas konkurenceschopnosti pro EU (COM(2025) 30 final).

([15]) Společné sdělení Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o Strategii unie připravenosti (JOIN(2025) 130 final).

([16]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 („evropský právní rámec pro klima“) (Úř. věst. L 243, 9.7.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj).

([17]) https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7443-2023-INIT/en/pdf.

(11) Zelená dohoda pro Evropu ([18]) zahájila společnou strategii pro stále více klimaticky neutrální a konkurenceschopnou ekonomiku bez toxických látek a účinně využívající zdroje, kde je hospodářský růst oddělen od spotřeby zdrojů, jakožto reakci na výzvy související s klimatem a životním prostředím

(12) Strategie Unie pro přizpůsobení se změně klimatu ([19]), posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě a sdělení o řízení klimatických rizik poskytují přehled o široké škále dopadů klimatických rizik a o nutnosti přijmout opatření, protože politika a přijatá opatření nestačí tempu změny klimatu. Jednou z oblastí, kde je třeba jednat, je řešení nedostatku vody a problémů se suchem. Zdůrazňuje se, že zajištění udržitelné dostupnosti sladké vody má zásadní význam pro odolnost vůči změně klimatu.

(13) Nedostatek vody má velmi silný dopad na zdraví mořských ekosystémů a na životaschopnost sociálních a ekonomických aktivit pobřežních a ostrovních komunit, které jsou na nich závislé. Integrované a účinné řízení sladkých a mořských vod je tedy nutností.

(14) Akční plán pro oběhové hospodářství ([20]) představuje program, který má vést k udržení spotřeby zdrojů – včetně vody – v mezích planety. V souladu s tímto cílem může podpora bezpečného opětovného využívání vody v různých odvětvích uvolnit hospodářský potenciál v regionech, kde je nedostatek vody. Může také snížit potřebu nákladných infrastrukturních projektů, jako jsou nové nádrže nebo odsolovací zařízení, a vést tak k dlouhodobým úsporám a lepší odolnosti podniků vůči nedostatku vody, jakož i ke snížení provozních rizik.

(15) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1781 ([21]) umožňuje téměř pro všechny kategorie fyzických výrobků stanovit požadavky na ekodesign, které musí výrobky splňovat, aby se zlepšila řada aspektů, mezi něž patří i využívání vody a účinnost využívání vody. Prvky tohoto doporučení přispějí k jeho provádění.

(16) Toto doporučení poskytuje pokyny k prvkům, které nejsou komplexně řešeny v právních předpisech Unie o vodě: směrnice 2000/60/ES, (EU) 2020/2184 ([22]), (EU) 2024/3019 ([23]), směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1785 ([24]) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/741 ([25]).

(17) Na podporu účinného využívání vody je vhodné definovat soubor zásad a doporučení, které by měly tvořit základ pro budoucí opatření Unie a členských států, aby se při rozhodování systematičtěji zohledňoval potenciál úspor vody a aby se voda ve všech odvětvích využívala odpovědněji.

([18]) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Zelená dohoda pro Evropu (COM(2019) 640 final).

([19]) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Vytvoření Unie odolné vůči změně klimatu – nová strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu (COM(2021) 82 final).

([20]) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Nový akční plán pro oběhové hospodářství – Čistší a konkurenceschopnější Evropa (COM(2020) 98 final).

([21]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1781 ze dne 13. června 2024 o vytvoření rámce pro stanovení požadavků na ekodesign udržitelných výrobků, o změně směrnice (EU) 2020/1828 a nařízení (EU) 2023/1542 a o zrušení směrnice 2009/125/ES (Úř. věst. L, 2024/1781, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj).

([22]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2184 ze dne 16. prosince 2020 o jakosti vody určené k lidské spotřebě (Úř. věst. L 435, 23.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2020/2184/oj).

([23]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/3019 ze dne 27. listopadu 2024 o čištění městských odpadních vod (Úř. věst. L, 2024/3019, 12.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/3019/oj).

([24]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1785 ze dne 24. dubna 2024, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU o průmyslových emisích (integrované prevenci a omezování znečištění) a směrnice Rady 1999/31/ES o skládkách odpadů (Úř. věst. L, 2024/1785, 15.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1785/oj).

([25]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/741 ze dne 25. května 2020 o minimálních požadavcích na opětovné využívání vody (Úř. věst. L 177, 5.6.2020, s. 32, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/741/oj).

(18) Zásada prvořadosti účinného využívání vody má za cíl především zajistit dlouhodobou udržitelnost spotřeby vody, přičemž je třeba mít na paměti, že přírodní zdroje sladké vody jsou omezené a v důsledku rostoucího globálního oteplování se budou dále snižovat. Opatření na zlepšení účinnosti využívání vody by měla vycházet z analýzy nákladů a přínosů, včetně ekonomických, environmentálních a společenských externalit, a zároveň zohledňovat subsidiaritu, proporcionalitu, spravedlnost a rovnost.

(19) Aby se urychlilo uplatňování zásady prvořadosti účinného využívání vody a podpořilo se rozsáhlé zavádění opatření pro účinné nakládání s vodou, je nutné stanovit hlavní cíle. Z tohoto důvodu by členské státy měly být vybídnuty k tomu, aby si na základě svých vnitrostátních podmínek stanovily vlastní cíle v oblasti účinného využívání vody.

(20) Při provádění zásady účinného využívání vody by se měly co nejlépe využívat nové technologie, jako jsou digitální inteligentní měřiče a senzory pro zjišťování a řízení úniků, včetně úniků z infrastruktury pro pitnou vodu, jak požaduje čl. 4 odst. 3 směrnice 2020/2184.

(21) Pokud je třeba opatření k účinnějšímu využívání vody seřadit podle omezených zdrojů, měla by být dána přednost těm odvětvím, která spotřebovávají nejvíce vody, nebo odvětvím s nejvyšším potenciálem úspor vody, a to po posouzení kompromisů, zejména ve vztahu ke strategickým odvětvím, přičemž je třeba též respektovat systém priorit v oblasti hospodaření s vodou. Tato odvětví se budou v jednotlivých povodích a zvodních nutně lišit.

(22) Opatření pro účinné využívání vody by měla být zakotvena v programech opatření v rámci plánů povodí. Tato opatření mohou vést k úsporám vody a k žádoucímu pokroku směrem k vodohospodářské odolnosti pouze tehdy, jsou-li součástí komplexního přístupu. Doprovodná správní opatření a využívání ekonomických nástrojů mohou proměnit přínosy účinného využívání vody v trvalé zlepšení vodní bilance tím, že zabrání negativním zpětným efektům. Strategie účinného využívání vody by měly být vždy v souladu s vnitrostátními strategiemi přizpůsobení se změně klimatu,

DOPORUČUJE:

Zásada prvořadosti účinného využívání vody

1) Členské státy se vyzývají, aby při přijímání vnitrostátních opatření týkajících se hospodaření s vodou uplatňovaly zásadu prvořadosti účinného využívání vody a zohledňovaly ekonomické, sociální a environmentální aspekty.

2) „Prvořadost účinného využívání vody“ znamená přijetí všech nezbytných opatření ke snížení poptávky po vodě přednostně před využíváním dalších vodních zdrojů. V sestupném pořadí by se měla nejprve snížit spotřeba, následovat by měla opatření na zvýšení účinnosti, poté opětovné využívání odpadních vod a rozšíření zásobování vodou.

3) S ohledem na potenciál úspor vody by EU měla usilovat o zvýšení účinného využívání vody do roku 2030 alespoň o 10 %. Členské státy se vyzývají, aby na základě svých vnitrostátních podmínek stanovily vlastní cíle v oblasti účinného využívání vody. Komise bude spolupracovat s členskými státy a zúčastněnými stranami na vypracování společné metodiky pro cíle v oblasti účinného využívání vody s přihlédnutím k územním a jiným rozdílům mezi zeměmi, regiony a odvětvími.

Účinné řízení vodních zdrojů

4) Doporučuje se, aby členské státy uplatňovaly vodohospodářské postupy stanovené v příloze, které vycházejí zejména z vodní bilance povodí a ze spolehlivých prognóz environmentálních a socioekonomických potřeb vody. Tyto postupy by měly vycházet též z posouzení dopadů změny klimatu a posouzení zranitelnosti na základě příslušných scénářů změny klimatu a jejich dopadů na civilní ochranu Tyto postupy by měly být založeny na účinných a pravidelných kontrolách odběrů vody, přizpůsobitelných povolovacích postupech, silné podpoře výzkumu a inovací a plném využívání pokročilých digitálních nástrojů.

5) Doporučuje se, aby členské státy podporovaly účinnost na všech úrovních řetězce zásobování vodou, tj. při skladování, dopravě a využívání vody, jak je uvedeno v příloze, a zajistily potřebné investice.

6) Doporučuje se, aby členské státy uplatňovaly zásadu prvořadosti účinného využívání vody, pokud je to možné, ve všech odvětvích využívajících vodu, včetně zemědělství, energetiky, průmyslu, obchodu, veřejného zásobování vodou a digitální ekonomiky, a to na všech úrovních plánování a povolování v rámci vodního hospodářství.

Správa

7) Doporučuje se, aby členské státy zajistily vhodnou správu vodního hospodářství, a to zejména transparentními, bezpečnými, inkluzivními, spravedlivými a předvídatelnými mechanismy pro přidělování vody, které by v případě nedostatku vody poskytovaly jistotu ohledně priorit při přidělování vody mezi jednotlivými kategoriemi využití a zároveň chránily přístup zranitelných a marginalizovaných skupin k cenově dostupné pitné vodě a vodě pro hygienické účely.

Odborná příprava a zvyšování informovanosti

8) Doporučuje se, aby členské státy investovaly do dovedností a lidských zdrojů s cílem zajistit účinné a účelné hospodaření s vodou na všech úrovních.

9) Doporučuje se, aby členské státy přijaly opatření ke zvýšení povědomí občanů, místních orgánů a podniků o zásadě prvořadosti účinného využívání vody. Tyto akce by se měly v pravidelných intervalech opakovat.

Přeshraniční spolupráce a mezinárodní rozměr

10) Členské státy by měly zajistit plnou přeshraniční spolupráci v oblasti kvantitativních aspektů vodního hospodářství pro všechna povodí, a to i prostřednictvím mechanismů stanovených ve směrnici 2000/60/ES a příslušných mechanismů a orgánů mezinárodní spolupráce.

11) Doporučuje se, aby členské státy prosazovaly zásadu prvořadosti účinného využívání vody také na mezinárodní úrovni, např. v rámci UN-Water, UNEP, G7 a G20, OECD, UNFCCC, UNCCD, Úmluvy o biologické rozmanitosti či FAO, a aby posílily svou spolupráci s finančními institucemi, např. s Evropskou investiční bankou, Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj a Světovou bankou, jakož i se soukromým sektorem s cílem přilákat dlouhodobé investice do iniciativ v oblasti účinného využívání vody.

V Bruselu dne 4. června 2025.

Za Komisi
Jessika ROSWALL
členka Komise

PŘÍLOHA

Klíčové postupy účinného využívání vody pro realizaci hlavních zásad prvořadosti účinného využívání vody

1) **Lepší kontrola zdrojů**

Udržovat přesnou a aktuální vodní bilanci na základě dostupných pokynů ([1]) a zohledňovat tuto bilanci při plánování rozhodnutí ovlivňujících spotřebu vody a opatření na úsporu vody. Za tímto účelem je třeba zvážit následující opatření:

1) Zavést a průběžně monitorovat odběry, ztráty a návraty vody ve všech vodních útvarech každého povodí a podporovat digitální měření odběrů a vypouštění vody. Dodavatelé vody by měli často zveřejňovat dokumenty a údaje o změnách ve vodní bilanci a kvalitě vody.

2) V odvětví veřejného zásobování vodou je třeba zajistit, aby spotřeba vody byla měřena individuálně pro každou budovu a v případě bytových domů pro každý jednotlivý byt. Používání inteligentních měřičů by mělo být podporováno v případech, kdy je třeba vykazovat údaje v reálném čase pro další zvýšení účinnosti, aby se investice vyplatila.

3) Stanovit ekologické průtoky ([2]) útvarů povrchových vod ve všech povodích, s přihlédnutím k potřebám útvarů podzemních vod, aby byl znám maximální objem udržitelných odběrů, což je předpokladem racionálního a účinného využívání vody. Maximální objem udržitelných odběrů by měl rovněž zohledňovat potřeby uživatelů, kteří vodu nespotřebovávají, a požadavky příslušných právních předpisů. Zapojit se do přeshraniční koordinace s cílem stanovit ekologické průtoky pro řeky, které překračují hranice, aby se předešlo konfliktům, které by mohly ohrozit účinný přístup ke spotřebě vody. Zajistit účinné provádění ekologických průtoků jejich systematickým zohledňováním v podmínkách pro povolení k odběru vody.

4) Na základě dostupných pokynů ([3]) odpovídajícím způsobem posoudit vnikání solí a jiných látek a potřeby vody závislých suchozemských a souvisejících vodních ekosystémů napojených na útvary podzemních vod. Zodpovědně uplatňovat techniky řízeného doplňování zvodnělých vrstev prostřednictvím komplexního posouzení rizik ([4]).

5) Zajistit, aby povolení k odběru povrchové a podzemní vody zohledňovala předpovědi změny klimatu, které berou v úvahu nejistotu, za účelem předvídání budoucích změn ve vodní bilanci a pravidelného přizpůsobování povolení k odběru vody, aby se zabránilo nadměrnému odběru ([5]). Zajistit, aby systém povolování odběrů byl dostatečně pružný a případně zohledňoval významné sezónní výkyvy. Vyhnout se nepřiměřeně dlouhým lhůtám pro povolení, aby bylo možné se pružně přizpůsobit změnám vodní bilance. Stanovovat odpovídající ceny vody, aby se zajistilo její účinné využívání. Přijmout dostatečně odrazující sankce za nezákonné, neregistrované nebo nepovolené odběry a vypouštění vody.

6) Zajistit, aby plány povodí zahrnovaly „vodní bilanci“ a kvantifikovaly spotřebu vody podle socioekonomických činností, aby se usnadnilo plánování opatření ke zvýšení účinnosti založených na odhadech zbývajícího potenciálu pro úsporu vody. Začlenit do plánů povodí aspekty řízení rizika sucha a připravit se na riziko dlouhotrvajícího sucha.

7) Zajistit, aby účinnější využívání vody vedlo díky nižší spotřebě k odolnosti. Za tímto účelem:

— uplatňovat zásadu o úhradě nákladů na vodohospodářské služby tak, aby všichni uživatelé vody a odvětví, která vodu využívají, poskytovali přiměřený příspěvek na náklady na vodohospodářské služby,

([1]) Viz společná prováděcí strategie pro rámcovou směrnici o vodě, pokyn č. 34 o vodní bilanci, k dispozici zde.
([2]) Viz společná prováděcí strategie, pokyn č. 31 o ekologických průtocích, k dispozici zde.
([3]) Viz společná prováděcí strategie, pokyn č. 18 o hodnocení stavu a trendů podzemních vod, k dispozici zde.
([4]) Viz společná prováděcí strategie, pokyn č. 39 o řízeném doplňování zvodnělé vrstvy, k dispozici zde.
([5]) Viz společná prováděcí strategie, pokyn č. 24 o správě povodí a změně klimatu, k dispozici zde.

— zajistit, aby politiky stanovování cen vody poskytovaly přiměřené pobídky k účinnějšímu využívání vodních zdrojů na základě ekonomické analýzy požadované podle přílohy III směrnice 2000/60/ES ([6]),

— lépe a šířeji uplatňovat zásadu „znečišťovatel platí“ a zásadu „předběžné opatrnosti“, odstranit škodlivé environmentální dotace a zajistit dostupné, spravedlivé a poctivé mechanismy stanovování cen pro všechny uživatele vody.

Členské státy přitom mohou přihlédnout k sociálním, environmentálním a ekonomickým důsledkům úhrady nákladů, jakož i ke geografickým a klimatickým podmínkám dotčené oblasti či oblastí.

Zajistit plnou transparentnost politiky stanovování cen vody, zejména pokud jde o výši sazeb, využití finančních prostředků a opatření přijatá k ochraně vodních zdrojů. Jako správná praxe by se toto mělo uplatňovat i v jiných odvětvích než jen v oblasti pitné vody a čištění městských odpadních vod.

2) **Účinnost dopravy**

Posílit řízení úniků vody jako nezbytnou součást provozního řízení vodovodních systémů a stanovit priority investic pro rychlé řešení úniků se zaměřením na nejpotřebnější oblasti zásobování a s využitím všech dostupných možností financování a nástrojů Unie.

3) **Účinnost skladování**

a) Upřednostňovat přírodní opatření na zadržování vody ([7]) v půdě, lesích, podzemních vodách a mokřadech, která snižují výpar ve srovnání s ukládáním vody nad zemí v umělých nádržích.

b) Pravidelně udržovat umělé nádrže, mimo jiné vyčleněním finančních prostředků na pravidelné odstraňování sedimentů a prevenci úniků.

c) Optimalizovat hospodaření s vodou ve městech prostřednictvím „sběru dešťové vody“ a dalších forem přirozeného zadržování vody a urychlit zavádění opatření k zabránění odlehčení přívalových vod ([8]).

4) **Účinnost využívání**

a) Podporovat zavádění nejlepších dostupných technologií, postupů a služeb s cílem zajistit účinné využívání vody ve všech odvětvích, mimo jiné podporou oběhovosti.

b) Podporovat opětovné využívání odpadních vod nejen pro zavlažování, ale také v průmyslu, energetice a v odvětví veřejného zásobování vodou, přičemž je třeba předcházet rizikům pro lidské zdraví a brát v úvahu environmentální dopady nižších zpětných toků v povodí.

5) **Řádná správa**

a) Vytvořit transparentní systémy přidělování vody s inkluzivním mechanismem řízení, který zajistí předvídatelnost pro dotčené uživatele vody, včetně uživatelů, kteří vodu nespotřebovávají, a zároveň podpoří udržitelnost, spravedlnost a dodržování lidských práv. Při navrhování mechanismů přidělování vody je třeba zohledňovat potenciál úspor vody v jednotlivých odvětvích a regionech.

b) Rozvíjet nebo zachovat specifické sociální politiky, které přinášejí výhody uživatelům vody s nízkými příjmy anebo zranitelným/marginalizovaným osobám, aby byl všem zajištěn přístup k vodě a sanitačním zařízením, jak to vyžaduje směrnice 2020/2184 a směrnice (EU) 2024/3019.

([6]) Společná prováděcí strategie, pokyn č. 1 o ekonomii a životním prostředí, k dispozici zde.

([7]) Viz například „Průvodce usnadňující výběr, design a implementaci přírodních opatření k retenci vody v Evropě, Získávání více přínosů plynoucích z přírodních řešení“, který je k dispozici zde; společná strategie provádění, technická zpráva č. 82 „Natural Water Retention Measures“ (Přírodní opatření k retenci vody), k dispozici zde; a dokument Společného výzkumného centra „Nature-based solutions for agricultural water management“ (Přírodě blízká řešení pro hospodaření s vodou v zemědělství), k dispozici zde.

([8]) V souladu s článkem 5 směrnice (EU) 2024/3019.

6) **Odborná příprava a zvyšování informovanosti**

a) Zvyšovat kvalifikaci a školit vodohospodářské orgány a orgány odpovědné za odvětví využívající vodu, aby byly schopny uplatňovat zásadu prvořadosti účinného využívání vody, a podpořily tak nižší spotřebu vody.

b) Podporovat výzkum a inovace, zlepšovat dovednosti a rozšiřovat znalosti o všech aspektech účinného hospodaření s vodou v odvětvích využívajících vodu. Zvýšit povědomí spotřebitelů o důležitosti úspor vody a zároveň jim umožnit jednat udržitelněji s ohledem na místní podmínky. To zahrnuje také zajištění transparentnosti ohledně spotřeby vody a hospodaření s vodou pro spotřebitele a občany v souladu s článkem 17 směrnice 2020/2184 a článkem 24 směrnice (EU) 2024/3019.

c) Podporovat lepší informovanost spotřebitelů a zvyšovat povědomí o vodní stopě spotřebních výrobků a služeb pomocí nástrojů, jako je ekoznačka EU a digitální pas výrobku podle nařízení (EU) 2024/1781.

7) **Mezinárodní rozměr**

a) Při navrhování technické a finanční podpory partnerským zemím zohlednit, kdykoli je to relevantní, zásady a cíle tohoto doporučení.

b) Posílit spolupráci s finančními institucemi, jako je Evropská investiční banka, Evropská banka pro obnovu a rozvoj a Světová banka, jakož i se soukromým sektorem, aby se v souladu s cíli strategie EU Global Gateway ([9]) podařilo přilákat dlouhodobé investice do iniciativ zaměřených na účinné využívání vody.

c) Sdílet osvědčené postupy prostřednictvím provádění zásad a cílů tohoto doporučení a prosazovat vodohospodářskou odolnost a účinné využívání vody v rámci mezinárodní spolupráce.

([9]) Společné sdělení Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance – Global Gateway (JOIN(2021) 30 final).